

s	ft:	Utrykningsrapport
----------	------------	--------------------------

Rapport nr.: 06.001	Akutt utslipp far Borregaard Industries Ltd		
Bedrift:	Borregaard Industries Ltd	Bedriftsnummer:	916694385
Bedriftens adresse:	Hjalmar Vesselsv. 10 1701 Sarpsborg	SFTs arkivkode:	408/2003-028
EMAS-registrert:	Nei	Anleggsnummer:	A61093
ISO-14001-sertifisert:	Ja		
Utslippstillatelse av:	14.03.2005	Antall sider i rapporten:	9
Bransjenr. (NACE-koder):	24.140	Forrige kontroll:	Systemrevisjon 07-10.06.2004
Kontrollklasse:	1	Tidsrom for kontrollen:	9. mars 2006
Kontaktperson fra bedriften under kontrollen:	Leif Ramberg	Inspektør:	Per Antonsen
		Andre til stede:	Fra myndighetene: Lars Drolshammer, SFT Morten Hauge, Kystv. Fra Borregaard: Kenneth Arnesen Henning Undrum Ole Gunnar Jakobsen Tuva Barnholt

Rapportens innhold

Rapporten beskriver de avvik og anmerkninger som ble konstatert under kontrollen.

Følgende hovedtema ble kontrollert:

- Ulovlig utslipp av tung fyringsolje til Glomma
- Internkontroll og vedlikehold av rørledning.
- Beredskap mot akutt forurensning

Hovedkonklusjon

Under utrykningen ble det konstatert følgende avvik:

- Borregaard Industries Ltd har hatt et ulovlig utslipp av tung fyringsolje nr. 6 til grunnen og til Glomma under lossing fra båt. DNV Consulting har beregnet mest sannsynlig utslipp til å være 13,8 m³.
- Borregaard Industries Ltd har ikke hatt tilstrekkelige risikoreduserende tiltak i forbindelse med lossingen av tung fyringsolje fra skip..
- Vedlikeholdet av rørledningen mellom kaia og lagertankene i Melløs har ikke vært tilstrekkelig.
- Oljelekkasjen fra rørledningen ble først oppdaget 3 døgn etter at lekkasjen hadde funnet sted til tross for flere signaler om oljesøl på Glomma.

Utarbeidet (dato): 24.04.06

Sign.:

Inspektør: Per Antonsen

Godkjent (dato):

Sign.:

Overordnet: Bjørn Bjørnstad

1. Innledning

Denne rapporten er skrevet på bakgrunn av en utrykningskontroll. Utrykningen ble gjennomført med bakgrunn i oppdaget oljesøl i Glomma som viste seg å stamme fra Borregaards oljeanlegg på Melløs. Utrykninger gjennomføres i hovedsak for å verifisere at gjeldende krav med hensyn til ivaretagelse av ytre miljø overholdes. Utrykningen fokuserer på overholdelse av krav. Rapporten omhandler eventuelle avvik og anmerkninger som er konstatert under kontrollen og som ligger innenfor SFTs forvaltningsområde. Rapporten gir således ingen fullstendig tilstandsvurdering av bedriftens miljøarbeid eller miljøstatus.

- AVVIK defineres som: overtredelse av krav fastsatt i eller i medhold av helse-, miljø- og sikkerhetslovgivningen.

(F. eks. overtredelse av krav i forurensningsloven, produktkontrollloven, forskrifter hjemlet i disse to lovene, eller krav og vilkår fastsatt i utslippstillatelser eller dispensasjoner.)

- ANMERKNING defineres som: et forhold som tilsynsetatene mener det er nødvendig å påpeke for å ivareta helse, miljø og sikkerhet og som ikke omfattes av definisjonen for avvik.

2. Dokumentunderlag

Dokumentunderlag for utrykningen var:

- Forurensningsloven
- Tillatelse av 14.03.2005
- Borregaard fabrikk, Risikoanalyse fyrhus 2005,
- Driftsinstruksfor mottak av olje fra tankbåt innen Fyrhusets ansvarsområde (Dok. Nr. FYPR-08-03.10, datert 01.12.20049)

3. Omfang

Hovedtema for utrykningen var:

- Ulovlig utslipp av tung fyringsolje til Glomma
- Internkontroll og vedlikehold av rørledning.
- Beredskap mot akutt forurensning

For nærmere spesifisering, se skjema i vedlegg 1.

4. Bakgrunn

Utrykningen skyldes oljeutslipp til Glomma fra Borregaard Fabrikker. Utslipet skjedde under påfylling av lagertanker for fyringsolje fra båt. Påfyllingen skjedde fra tankbåt som lå fortøyd ved kaia i Melløs, ved Glomma. Etter avsluttet påfylling blir rørene rutinemessig blåst rene med trykkluft før ventilen ved tanken stenges.

Siste gang slik påfylling skjedde var natt til søndag 5. mars. Denne natten ble det losset 2600 m³ fyringsolje. Oljeutslippet ble oppdaget av privatpersoner som igjen varslet Sarpsborg Brannvesen mandag 6. mars. Dette ble ikke koblet til Borregaard Fabrikker før onsdag 8. mars, da ansatte på fabrikken oppdaget et flak med tungolje, anslagsvis 5 – 10 liter utenfor kaia på Melløs. Etter nærmere undersøkelse, ble det konstatert et hull i overføringsledningen mellom kaia og lagertankene for tung fyringsolje på fabrikken. Sted for lekkasje er vist på bilde 1. Hullet i rørledningen er vist på bilde 2. Der lekkasjen skjedde ligger røret i en kulvert som er dekket av tunge betongplater. Det var et hull i bunnen av kulverten, se bilde 3, noe som medførte at oljen som rant ut av rørledningen drenerte ned i en steinfylling under kaia og videre ut i elva. Kulverten er ikke ment å fungere som ekstra sikkerhet eller oppsamlingsarrangement for eventuelt utlekket olje.

Dersom utslippet hadde blitt oppdaget og varslet tidligere, ville det vært enklere å utføre tiltak for å begrense spredningen av forurensningen. Det at det gikk så vidt lang tid etter utslippet før det ble oppdaget gjør at spredningen av olje blir større enn det ellers ville vært, og muligheten for å drive effektiv oppsamling av oljen blir mindre. Nærmere beskrivelse av hendelsesforløpet er gitt i loggen oversendt fra Borregaard, i vedlegg 1.

Det er knyttet usikkerhet til hvor stor mengde olje som er blitt sluppet ut. På oppdrag fra Borregaard har DNV Consulting gjennomført uavhengige beregninger av mengde olje tilført resipienten, se vedlegg 3. I rapporten er den mest sannsynlige utslippsmengden anslått til å være 13,8m³.

SFT fikk melding om oljesøl i området via rutinemessig daglig møte med Kystverket på tirsdag 7. mars. Da var det imidlertid ikke kjent hvor utslippet stammet fra eller omfanget av oljesølet. Borregaard varslet Kystverket og brannvesenet den 8. mars. Om morgenen den 9. mars informerte Kystverket SFT om at Borregaard var kilde til utslippet. SFT ba bedriften om umiddelbar rapport, og foretok utrykningsinspeksjon samme ettermiddag.

5. Avvik

Følgende avvik ble konstatert under utrykningen:

Avvik 1

Borregaard Industries Ltd har hatt et ulovlig utslipp av tung fyringsolje nr. 6 til grunnen og til Glomma under lossing fra båt. DNV Consulting har beregnet mest sannsynlig utslipp til å være 13,8 m³.

Avvik fra:

Forurensningsloven § 7, første ledd: *Ingen må ha, gjøre eller sette i verk noe som kan medføre fare for forurensning uten at det er lovlig etter §§ 8 eller 9, eller tillatt etter vedtak i medhold av § 11.*

Kommentarer:

Under lossing av fyringsolje nr. 6 fra båt til lagertanker på Melløs oppsto det et hull i overføringsledningen mellom kai og lagertanker. Hullet førte til utslipp av fyringsolje til grunnen under kaia og til Glomma. Utslippet er beregnet til å være

13,8 m³. Om lag 5m³ av oljen er så langt samlet opp fra steinfyllingen under kaia, mens én kubikkmeter er samlet opp fra elva utenfor bedriftsområdet etter at utslippet ble oppdaget. Utslippet førte til forurensing av elvestrekningen og kystområdet ut til Hvaler. Det er funnet skade på fugl i området.

Avvik 2

Borregaard Industries Ltd har ikke hatt tilstrekkelige risikoreduserende tiltak i forbindelse med lossingen av tung fyringsolje fra skip.

Avvik fra:

Tillatelse til virksomhet etter forurensningsloven av 14.3.2005, pkt. 10.2: *På basis av miljørisikovurderingen skal bedriften iverksette risikoreduserende tiltak. Både sannsynlighetsreduserende og konsekvensreduserende tiltak skal vurderes. Bedriften skal ha en oppdatert oversikt over tiltakene.*

Forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (Internkontrollforskriften), § 5 pkt. 6: *Internkontroll innebærer at virksomheten skal: 6. kartlegge farer og problemer og på denne bakgrunn vurdere risiko, samt utarbeide tilhørende planer og tiltak for å redusere risikoforholdene.*

Kommentarer:

For å minimere konsekvensene ved eventuelle lekkasjer under påfylling skulle ledningen i henhold til interne prosedyrer inspiseres jevnlig mens påfylling foregikk. Siden den delen av ledningen som ligger i umiddelbar nærhet av Glomma ligger i kulvert var ikke denne synlig for inspektøren. I det aktuelle området var det også hull i bunnen av kulverten som røret lå i, slik at oljen som lakk ut rant rett ned i en steinfylling under kaia og videre ut i elva. Når elva i tillegg var islagt, slik at det var vanskelig å se utlekket olje i elva, var Borregaards rutiner for å oppdage eventuelle utslipp ikke tilstrekkelige.

I risikoanalyse for fyrhus 2005 er sannsynlighet og risiko for lekkasje/brudd på rør og oljeutslipp fra rørledning mellom oljetanker og kai vurdert. Sannsynligheten er i vurderingen satt til 2, mindre sannsynlig, (1 gang pr. 100 år eller oftere). Sett i lys av historikken med mindre lekkasjer 3 ganger siden januar 2003, ser denne sannsynligheten ut til å være undervurdert.

Avvik 3:

Vedlikeholdet av rørledningen mellom kaia og lagertankene i Melløs har ikke vært tilstrekkelig.

Avvik fra:

Forurensningsloven § 7, 2. ledd: *Når det er fare for forurensning i strid med loven, eller vedtak i medhold av loven skal den ansvarlige for forurensning sørge for tiltak for å hindre at den inntreffer.*

Forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (Internkontrollforskriften), § 5 pkt. 7: *Internkontroll innebærer at virksomheten skal: 7. iverksette rutiner for å avdekke, rette opp og forebygge overtredelser av krav fastsatt i eller i medhold av helse-, miljø- og sikkerhets- lovgivningen.*

Kommentarer:

Den aktuelle rørledningen er fra 1965. I følge foreløpige, visuelle undersøkelser av rørledningen, er det sannsynlig at hullet i rørledningen skyldes korrosjon. Rørstrekningen fra kaia til oljetanken er isolert utvendig.

Den 8. august 2002 gjennomførte Det Norske Veritas (DNV) teknisk kontroll av oljesystemet fra lossepunkt på kai til fyrhuset. I følge rapporten etter kontrollen, omfattet dette tilsynet fysisk ettersyn på en annen del av rørledningen enn den aktuelle rørstrekningen der lekkasjen oppsto. Røret ble heller ikke trykkprøvet ved denne kontrollen. Kontrollen medførte at DNV konkretiserte 6 anbefalte tiltak. Disse tiltakene var på andre deler av rørledningen enn den det gikk hull på. I følge Borregaards redegjørelse ble alle tiltakene utenom ett gjennomført i løpet av en måned etter kontrollen. De siste tiltaket omhandlet en korrodert bolt som det etter nærmere vurdering ikke var nødvendig å bytte ut.

I februar 2003 skiftet Borregaard ut et sveiset T-stykke med et flenset T-stykke på grunn av lekkasje. T-stykket lå kun noen få meter fra lekkasjepunktet i mars 2006. I den forbindelse ble røret strippet for isolasjon i to meters lengde fra skjøten mot det området der lekkasjen oppstod den 5. mars 2006. I følge Borregaards redegjørelse observerte vedlikeholdsmannskapet på dette tidspunktet at røret i retning lekkasjepunktet var av god kvalitet. Derimot var røret mot tanklageret observert i dårlig kvalitet. Dette var foranledningen til at 30 meter av oljeledningen som går fra T-stykket mot lagertankene ble skiftet i februar 2003. Etter denne utskiftningen skal hele ledningen ha blitt tetthetskontrollert og funnet OK i følge redegjørelse fra Borregaard.

I mars 2003 skjedde det en ny lekkasje mellom en flens på T-stykket og rørledningen mot tanklageret. Denne ble tettet uten at det ble gjennomført noen ytterligere tiltak mot rørledningen.

I oktober 2005 oppstod det en ny lekkasje på losseledningen for tungolje. I følge interne avviksrapporter skyldtes lekkasjen korrosjon på rørledningen. Etter denne hendelsen ble 20 meter av oljeledningen som går under veien skiftet ut. Denne hendelsen er registrert i Avviksrapport HEUN-1114, opprettet 26.10.2005. I rapporten er det anbefalt at hele røret mellom lossepunkt bør skiftes ut på sikt. Denne anbefalingen var imidlertid ikke fulgt opp av bedriften i tiden fram til utslippet som skjedde den 5. mars 2006.

Avvik 4

Oljelekkasjen fra rørledningen ble først oppdaget 3 døgn etter at lekkasjen hadde funnet sted til tross for flere signaler om oljesøl på Glomma.

Avvik fra:

Forurensningsloven § 7, 2. ledd: *Når det er fare for forurensning i strid med loven, eller vedtak i medhold av loven skal den ansvarlige for forurensning sørge for tiltak for å hindre at den inntrer. Har forurensningen inntrådt skal han sørge for tiltak for å stanse, fjerne eller begrense virkningen av den.*

Forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (Internkontrollforskriften), § 5 pkt. 7: *Internkontroll innebærer at virksomheten skal: 7. iverksette rutiner for å avdekke, rette opp og forebygge overtredelser av krav fastsatt i eller i medhold av helse-, miljø- og sikkerhets- lovgivningen.*

Kommentarer:

I følge bedriftens interne rutiner skal rørledningen inspiseres regelmessig under påfylling. Dette var ikke tilstrekkelig til å oppdage lekkasjen. Det fremgår av oversendt logg at en ansatt ved Borregaard oppdaget oljefilm på elva søndag 5. mars kl 10.30. Etter en visuell kontroll gjennomført av vakthavende vern ble det vurdert å ikke være noe behov for ytterligere tiltak. I følge loggen var det flere befaringer ved anlegget på Melløs i tiden etter utslippet uten at utslippet ble oppdaget. Det vises til vedlagte logg for nærmere beskrivelse av hendelsene i etterkant av utslippet. Av denne loggen går det fram at Borregaard tidlig ble gjort oppmerksom på oljesølet i Glomma. Dette ble imidlertid ikke satt i forbindelse med observasjoner av oljefilm før onsdag 8. mars. Hadde utslippet blitt oppdaget tidligere, ville muligheten for å redusere spredningen av oljen ved oppsamling på et tidligere tidspunkt vært større.

6. Anmerkninger

Anmerkning 1:

Borregaard kunne underrettet SFT om hendelsen på et tidligere tidspunkt.

Kommentarer:

Ved akutt forurensning skal bedriften varsle i henhold til *forskrift om varsling av akutt forurensning eller far for akutt forurensning av 09.07.1992, nr 1269 (Varslingsforskriften)*. Dette innebærer ikke varsling til SFT. I henhold til bedriftens tillatelse til virksomhet etter forurensningsloven skal imidlertid SFT underrettes om slik forurensning så snart som mulig. Denne bestemmelsen er satt for at SFT skal kunne håndtere eksterne henvendelser på en god måte.

7. Oppfølging av hendelsen

Da kilden ble oppdaget 8. mars ble det raskt rekvirert slamsugebil og lagt ut lense utenfor kaia, og om lag 1m³ olje ble suget opp med slamsugebil.

På dette tidspunktet hadde oljen allerede spredt seg med elva, og det ble oppdaget olje utenfor i Glomma og i kystområder som er influert av vannmasser fra Glomma. I første rekke representerer oljen en fare for fugl. I de aktuelle kystområdene finnes betydelige forekomster av overvintrede sjøfugl. Videre utover våren vil forekomsten av hekkende sjøfugl bli stor. Kystdirektoratet har pålagt Borregaard å gjennomføre tiltak for å kartlegge og gjennomføre avbøtende tiltak for å minimere virkningen av forurensningen. I ettertid er om lag 5m³ olje samlet opp fra steinfyllingen under kaia.

Deler av de berørte områdene er islagt. Dette gjør det vanskelig å få full oversikt over skadevirkninger og spredning av oljen. En vil således ikke få full oversikt over miljøvirkningene av utslippet før det er gått noe tid.

Borregaard har behov for påfylling av olje om lag hver 14. dag. De vil etablere en midlertidig løsning for lossing som utføres før neste båt ankommer. For å sikre en permanent løsning vil Borregaard arbeide med en løsning hvor lossørør legges på rørbro fritt over bakkenivå slik at man kan utføre inspeksjon av lossørørene mens lossing av båt til tanklager foregår. Ytterligere sikringstiltak vil bli vurdert under dette prosjektet.

7. Dokumentasjon

Følgende dokumentasjon fra utrykningen er vedlagt:

Fotografier:

Bilde 1:

Utslippspunkt

Bilde 2:

Hullet i røret

Bilde 3:

Hullet i kulverten der oljen drenerte ned i Glomma

Vedlegg:

1. *Skjema med angivelse av områder som ble dekket under inspeksjonen.*
2. *Rapport etter utslipputarbeidet av Borregaard.*
3. *Uavhengig beregning av oljeutslipp til Glomma Veritas rapport nr. 2006-0433*
4. *Kopi av teknisk rapport – kontroll og registreringspliktig utstyr, Veritas rapport nr. 52330422-02-164, datert 08.08.20*

Vedlegg 1:

Følgende områder ble dekket under utrykningen:

Hovedtema		Sjekk
A. Internkontroll		
	1. § 4 Plikt til internkontroll	
	2. § 5.1 Ha tilgjengelig/ha oversikt over lovverk og krav	
	3. § 5.2 Opplæring av og informasjon til arbeidstakerne	
	4. § 5.3 Medvirkning fra arbeidstakerne	
	5. § 5.4 Implementerte og dokumenterte mål for miljøarbeid	
	6. § 5.5 Implementerte og dokumenterte ansvars-, myndighets- og organisasjonsforhold	
	7. § 5.6 Dokumentert risikovurdering, planer og tiltak	X
	8. § 5.7 Implementerte og dokumenterte rutiner for å avdekke, rette opp og forebygge overtredelser av krav	
	9. § 5.8 Dokumentert tilsyn og vedlikehold av IK-systemet	
	10. § 6 Samordning	
B. Prosessanlegg	Karakterisering	
	1. Utslipp regulert i krav, luft	
	2. Utslipp regulert i krav, vann	
	3. Utslipp ikke regulert i krav, luft og vann	X
	4. Utslippskontroll luft	
	5. Utslippskontroll vann	
	6. Drift av utslippsrelatert prosess og renseutstyr	
	7. Vedlikehold av utslippsrelatert prosess og renseutstyr	
	8. Utslippsreducerende tiltak og installasjoner	
	9. Støy	
	10. Diverse	
C. Produksjons-/forbruks-avfall		
	1. Ulovlige utslipp til luft og vann fra deponi	
	2. Ulovlige avfallstyper som leveres til behandling/deponi	
	3. Utslipps- og avfallskontroll ved deponi	
	4. Drift og vedlikehold av deponi	
	5. Utslippsreducerende tiltak og installasjoner ved deponi	
	6. Kildesortering	
	7. Forskrift om registrering av avfallshåndtering	
	8. Forskrift om brunt papir	
	9. Forskrift/avtale om kasserte dekk	
	10. Forskrifter/avtaler om emballasje	
	11. Annet regelverk som regulerer produksjons-/forbr.avfall	
	12. Diverse	

Hovedtema		Sjekket
D. Spesialavfall		
	1. Levering og deklarerer av spesialavfall (spes.avf. forskr. §§ 8 og 11)	
	2. Lagring og merking av spesialavfall (spesialavfallsforskriften § 5)	
	3. Forskrift om miljøskadelige batterier og akkumulatører	
	4. Spilloljerefusjonsordningen	
	5. Forskrift om grensekryssende transport av avfall	
	6. Forskrift om forbrenning av spillolje	
	7. Rammekrav (typer avfall, mengder, type prosess) for innsamlere/behandlingsanlegg for spesialavfall	
	8. Krav til innsamlere/behandlingsanlegg for spesialavfall om journalføring og samarbeidsavtale med Norsas	
	9. Annet regelverk som regulerer spesialavfall og spesialavfallshåndtering	
	10. Diverse	
E. Kjemikalier		
	1. Lagring av kjemikalier (PK-loven § 3, F-loven § 7)	
	2. Kjemikalieinformasjon råvarer/ferdigvarer (PK-loven § 3)	
	3. Helse- og miljøfaremerking (forskrift om klass., merking mv. av farlige kjem. - Merkeforskriften)	
	4. Forskrift om HMS-datablad	
	5. Deklarering til Produktregisteret (Merkeforskriften)	
	6. Regelverk for ozonreducerende stoffer	
	7. Forskrift om forhåndsmelding av nye stoffer	
	8. Forskrift om eksport/import av visse farlige kjemikalier	
	9. Forskrift om vurdering og kontroll av risikoer ved eksisterende stoffer	
	10. Begrensningsforskriften	
	11. Substitusjon / utfasingskjemikalier	
	12. Annet kjemikalierregelverk	
	13. Diverse	
F. Beredskap		
	1. Varslingsplikt	X
	2. Risikoanalyser/-vurdering	X
	3. Beredskapsanalyse/dimensjoneringsgrunnlag for beredskapen	
	4. Beredskapsplan	
	5. Personellressurser	
	6. Materiellressurser	
	7. Bistandsavtaler (avtaler med eksterne parter)	
	8. Opprydding/overvåking etter akutt forurensning	X
	9. Etterkantundersøkelsr	
	10. Diverse	
G. Diverse		
	1. Endringsbehov i tillatelsen	
	1. Egenrapportering	
	2. Uhellsrapportering	X